

İZAHA DAVET UYGULAMASI PRATİK REHBER

İzaha Davet Nedir?

Sistemin Sağladığı Temel Faydalar

Ceza indirimi, incelemeden muafiyet, uyuşmazlıkların azaltılması

Başvuru Süreci ve Kaynağı

Sürecin Gelir İdaresi tarafından nasıl başlatıldığı, tebliğ süreci

Ön Tespit Mekanizması ve Sınırlamalar

Ön tespit şartları, ihbar ve inceleme öncesi koşullar

İhbar Durumunun Etkisi

Aynı veya farklı konuda ihbarın sürece etkisi

Davet Geldiğinde Yapılması Gerekenler

30 günlük süre, izahın sunulması, belgelerle desteklenmesi

İzaha Davet Komisyonunun Değerlendirme Süreci

Komisyonun 45 gün içinde değerlendirmesi, sonuçlar ve olası cezalar

Beyanname Verirken Dikkat Edilmesi Gerekenler

İzaha Davet ve Kaçakçılık Fiilleri (VUK 359)

İZAHA DAVET UYGULAMASI

Vergi Mükellefleri ve Danışmanları İçin Pratik Rehber Sunumu

Bu sunum, vergi mükelleflerinin ve danışmanlarının "İzaha Davet" uygulamasının amacını, işleyişini ve bu sürece nasıl doğru bir şekilde yanıt verileceğini anlamalarına yardımcı olmak için hazırlanmıştır. Sade ve bilgilendirici bir dille, uygulamanın sunduğu fırsatlar ve olası sonuçlar ele alınmaktadır.

1. İzaha Davet Nedir?

İzaha Davet, vergi idaresinin (Gelir İdaresi Başkanlığı) ön tespitleri sonucu, mükelleflerin vergi beyanlarında potansiyel bir eksiklik, hata veya uyumsuzluk olduğunu düşündüğünde, kendilerine **ceza kesmeden önce** açıklama yapma (izah etme) fırsatı tanıyan bir uygulamadır.

- Uygulama, Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 370. maddesi kapsamında düzenlenmiştir ve temel amacı vergi uyumsuzluklarını azaltmaktır.
- Süreç, İdare'nin detaylı bir vergi incelemesi başlatmadan önce gerçekleştirdiği ön tespitlerle resmi olarak başlar.
- Amaç, mükellefi bir yaptırımla karşılaşmadan önce durumu düzeltmeye teşvik etmektir.

2. Sistemin Sağladığı Temel Faydalar

Uyumsoft

İzaha davet uygulamasına uyum sağlamak, mükelleflere önemli avantajlar sunar ve vergi süreçlerini hızlandırır

Bu mekanizma, gönüllü uyumu teşvik ederken, idarenin sınırlı denetim kaynaklarını daha ciddi vakalara odaklamasına olanak tanır.

Ceza İndirimi Fırsatı

Eksik veya hatalı beyanın kabul edilip düzeltilmesi durumunda, normalde kesilmesi gereken vergi ziyai cezası %20 oranında uygulanır. Bu, %50 veya %100'e varan cezalara göre büyük bir indirimdir.

İncelemeden Muafiyet

Mükellefin sunduğu izahın İzaha Davet Komisyonu tarafından kabul edilmesi halinde, ilgili vergi dönemi ve konuda vergi incelemesi yapılmaz.

Uyuşmazlıkların Azalması

Uygulama, vergi daireleri ile mükellefler arasındaki potansiyel vergi uyuşmazlıklarını ve yargı süreçlerini en aza indirir, böylece her iki tarafın da iş yükü azalır.

3. Başvuru Süreci ve Kaynağı

İzaha Davet Mekanizması Nasıl Başlatılır?

İdare Tarafından Başlatma

İzaha davet süreci, mükellefin talebiyle değil, yalnızca **Gelir İdaresi Başkanlığı'nın** vergi denetim elemanları tarafından yapılan **ön tespitler** sonucunda başlatılabilir.

Mükellef Pasif Başlatıcı

Mükellefin kendiliğinden bir eksikliği düzeltme girişimi bu kapsamda değerlendirilmez. Süreç, mükellefe yapılan **resmi davet** ile başlar.

İdare, ön tespiti yaptıktan sonra bunu mükellefe tebliğ ederek izaha davet sürecini resmen başlatır. Bu tebliğ tarihi kritik öneme sahiptir.

4. Ön Tespit Mekanizması ve Sınırlamalar

Ön tespit, vergi incelemesi başlatılmadan önce Vergi Denetim Kurulu (VDK) tarafından potansiyel vergi kaybı şüphesi taşıyan durumların belirlenmesidir.

1

Ön tespit, Vergi Müfettişleri veya Müfettiş Yardımcıları tarafından belirlenir ve mükellefe davet mektubu gönderilir.

2

İzaha Davet uygulamasının başlatılabilmesi için **aynı konuda** daha önce yapılmış bir **ihbarın bulunmaması** şarttır.

3

Ön tespit konusu ile ilgili **herhangi bir vergi incelemesinin** başlamamış olması gerekmektedir.

4

Konunun, vergi tarhına esas olmak üzere **takdir komisyonuna** **sevk edilmemiş** olması da uygulama için zorunludur.

5. İhbar Durumunun Etkisi

İzaha davet uygulamasının en önemli sınırlamalarından biri, ihbar durumudur.

Ön tespitin yapıldığı konuyla ilgili (örneğin KDV iadesi, matrah artırımı vb.) Vergi Dairesi veya VDK'ya yapılmış bir ihbar varsa, mükellef izaha davet edilemez. İhbar, davet mekanizmasını devre dışı bırakır.

Ön tespitin konusu haricinde, mükellefle ilgili başka bir konuda ihbar bulunması, İzaha Davet uygulamasının başlatılmasına engel teşkil etmez.

Bu ayırım, idarenin ön tespiti kendi iç kaynaklarıyla yaptığını göstermeyi amaçlamaktadır. Şüpheli durumun ihbar sonucu ortaya çıkması durumunda, süreç doğrudan incelemeye yönelebilir.

6. Davet Geldiğinde Yapılması Gerekenler

Mükellef, izaha davet yazısının tebliğ edilmesinin ardından zaman kaybetmeden sürece yanıt vermelidir. 30 günlük yasal süre içinde aşağıdaki aksiyonlardan biri alınmalıdır:

30 Günlük Süre

Tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde Komisyona ulaşacak şekilde izahınızı sunun.

İzah Sunumu

İzah, yazılı, sözlü tutanakla veya Dijital Vergi Dairesi ([GİB](#)) üzerinden elektronik ortamda yapılabilir.

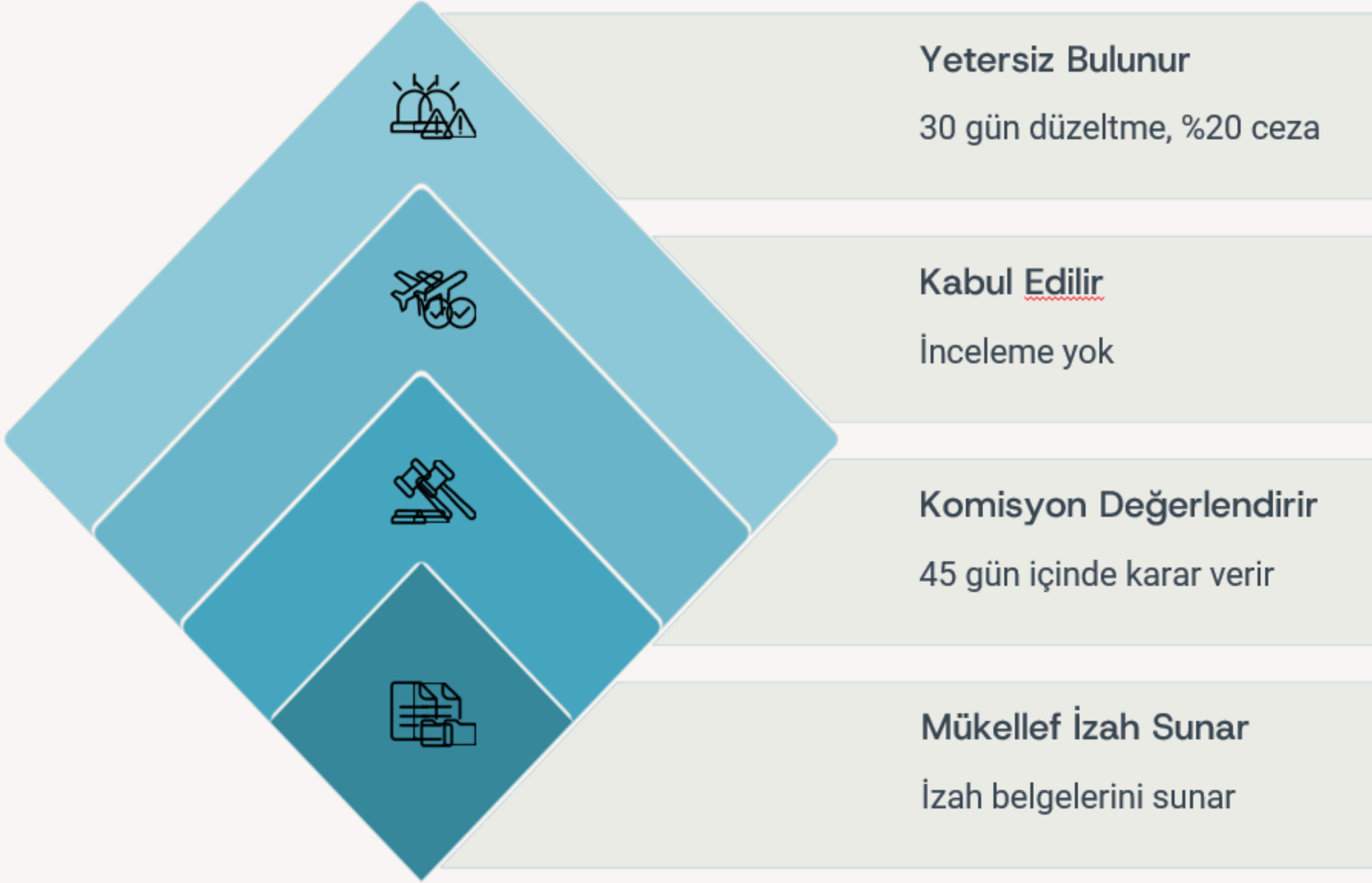

Belgelerle Destek

İzahın kabul şansını artırmak için, sunulan açıklamalar her zaman **yasal ve somut belgelerle** (faturalar, muhasebe kayıtları, sözleşmeler vb.) desteklenmelidir.

Eğer izah yapılmazsa veya ön tespit kabul edilirse, mükellef yine bu 30 günlük süre içinde düzeltme beyannamesini vermeli ve ödeme işlemlerini tamamlamalıdır. İzahı kabul edilen mükellefler için ek bir işlem gerekmez.

7. İzaha Davet Komisyonunun Değerlendirme Süreci

- Eğer hiç izah yapılmaz veya ek sürede beyan edilmezse, dosya incelemeye sevk edilir ve %50'ye varan vergi ziyai cezaları uygulanabilir.
- Komisyon, sunulan izahı en geç 45 gün içinde sonuçlandırarak mükellefe bildirir.

Eğer izah kabul edilirse, vergi incelemesi yapılmaz

- Eğer izah yetersiz bulunursa, mükellefe 30 gün ek süre verilir. Bu süre içinde beyanname verilip ödeme yapılırsa %20 ceza uygulanır.

8. Beyanname Verirken Dikkat Edilmesi Gerekenler

İzahın yetersiz bulunması veya ön tespitin kabul edilmesi durumunda verilmesi gereken düzeltme beyannamesi, diğer beyannamelerden farklı olarak özel bir prosedürle sunulmalıdır.

Referans Numarası Zorunluluğu

İzaha davet yazısında belirtilen referans numarası, verilen düzeltme beyannamesine mutlaka eklenmelidir.

- Elektronik ortamda: Beyannamenin **ilgili kutucuğuna** girilmelidir.
- Kağıt ortamda: Beyannamenin **sağ üst köşesine** açıkça yazılmalıdır.

Beyan Tutarı Şartı

Düzeltilme beyanı ile ortaya çıkan matrah veya vergi artışı, **İdare'nin ön tespitinde belirtilen tutardan daha az olmamalıdır**. Aksi takdirde, bu beyan izaha davet kapsamında değerlendirilmez.

9. İzaha Davet ve Kaçakçılık Fiilleri (VUK 359)

Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesi kapsamındaki kaçakçılık suçları (sahte belge düzenleme, defter ve kayıtları yok etme gibi) genellikle İzaha Davet uygulamasının kapsamı dışındadır, zira bu fiiller ciddi vergi kaçakçılığı şüphesi taşır ve doğrudan vergi incelemesi gerektirir.

5%

Sahte Belge Kullanımı (Alt Limit)

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge (SMİYB) kullanımı, **yıllık alış/satış toplamının %5'ini** geçmiyorsa.

Bu iki koşulun (hem %5'lik hem de parasal limitin) sağlanması durumunda, VUK 359 kapsamına giren SMİYB kullanımı şüphesi olan mükellefler dahi **istisnai olarak** izaha davet edilebilir. Bu istisna, iyi niyetli kabul edilen küçük ölçekli SMİYB durumlarını kapsamayı amaçlar.

700K

SMİYB Tutar Limiti

SMİYB kullanım tutarı, her yıl yeniden belirlenen ve **belirli bir haddi** (2024 yılı için 700.000 TL) **aşmıyorsa**.

Beyan Tutarı Şartı

Düzeltilme beyanı ile ortaya belirtilen tutardan daha az c

kapsamında değerlendirilm

Hazırlayanlar:

**İşletme Bilim Uzmanı – SMMM Erhan
Yaşar
Müşavir Rotası**

Kaynakça:

- Gelir İdaresi Başkanlığı, İzaha Davet Uygulaması Rehberi, 2025
- 213 Sayılı VUK (Md. 370, 376, 359)
- 519 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği